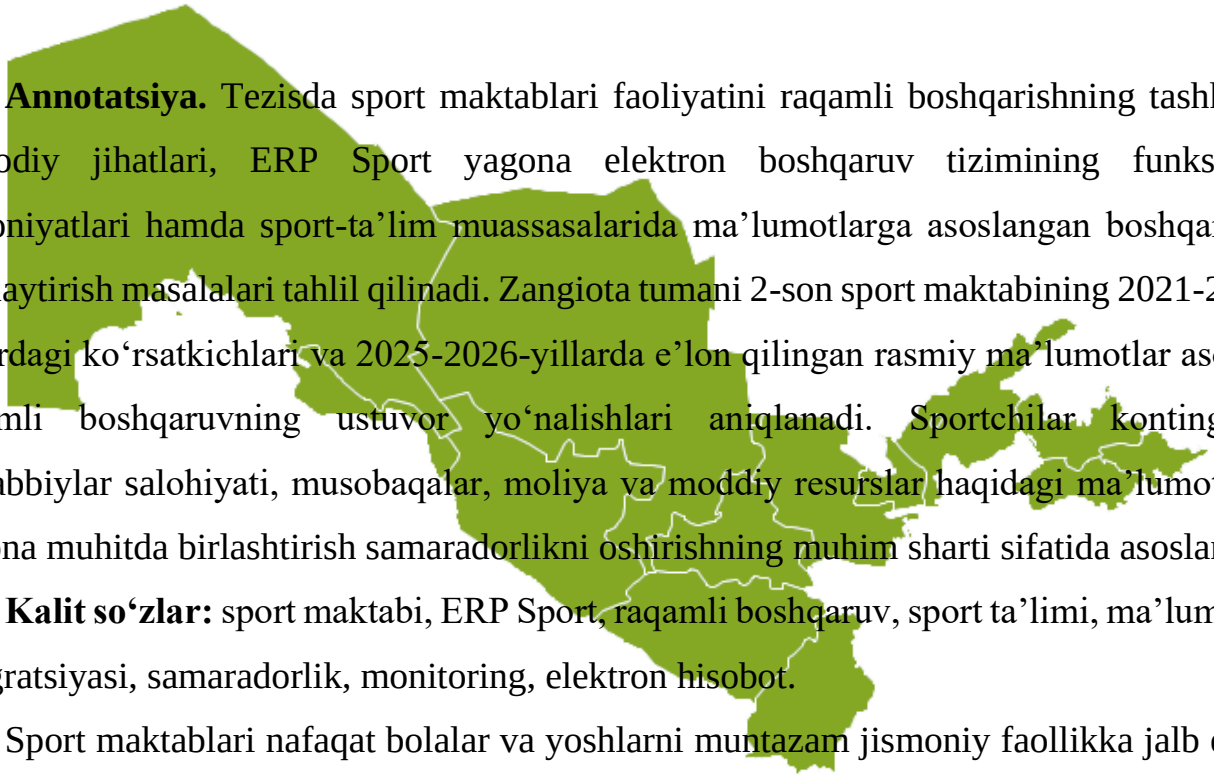
Qabul qilindi: 5-oktabr 2026-yil • Ma’qullandi: 9-oktabr 2026-yil • Nashr qilindi: 15-oktabr 2026-yil

SPORT MAKTABLARIDA RAQAMLI BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH

Muratov Shamsiddin Jaloliddinovich

Zangiota tuman 2-son sport maktabi direktori

Annotatsiya. Tezisda sport maktablari faoliyatini raqamli boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlari, ERP Sport yagona elektron boshqaruv tizimining funksional imkoniyatlari hamda sport-ta’lim muassasalarida ma’lumotlarga asoslangan boshqaruvni kuchaytirish masalalari tahlil qilinadi. Zangiota tumani 2-son sport maktabining 2021-2023-yillardagi ko‘rsatkichlari va 2025-2026-yillarda e’lon qilingan rasmiy ma’lumotlar asosida raqamli boshqaruvning ustuvor yo‘nalishlari aniqlanadi. Sportchilar kontingenti, murabbiylar salohiyati, musobaqalar, moliya va moddiy resurslar haqidagi ma’lumotlarni yagona muhitda birlashtirish samaradorlikni oshirishning muhim sharti sifatida asoslanadi.

Kalit so‘zlar: sport maktabi, ERP Sport, raqamli boshqaruv, sport ta’limi, ma’lumotlar integratsiyasi, samaradorlik, monitoring, elektron hisobot.

Sport maktablari nafaqat bolalar va yoshlarni muntazam jismoniy faollikka jalb etish, balki sport zaxirasini shakllantirish, iqtidorli sportchilarni aniqlash va yuqori natijali sportga tayyorlash vazifalarini ham bajaradi. Ushbu vazifalarning bajarilishi sportchilar kontingenti, mashg‘ulotlar jadvali, murabbiylar bandligi, tibbiy kuzatuv, musobaqa natijalari, inventar va moliyaviy resurslar haqidagi ma’lumotlarning o‘zaro muvofiqligiga bog‘liq. Ma’lumotlar alohida jadvallar va qog‘oz hujjatlarda yuritilganda takroriy kiritish, kechikkan hisobot, ma’lumotlar nomuvofiqligi va boshqaruv qarorlarining yetarli dalillarga tayanmasligi xavfi ortadi.

Shu sababli sport maktablari boshqaruvida raqamli platformalarni qo‘llash oddiy hujjatlarni elektron shaklga o‘tkazish bilan cheklanmasligi, balki ma’lumotlarni yagona standart asosida yig‘ish, tekshirish, tahlil qilish va qaror qabul qilish jarayonlarini

integratsiyalashni nazarda tutishi kerak.

Zangiota tumani 2-son sport maktabi ma’lumotlariga ko‘ra, sportchilar umumiy kontingenti 2021-yildagi 450 nafardan 2022-yilda 702 nafarga, 2023-yilda esa 1035 nafarga yetgan. Demak, 2021-2023-yillarda kontingent 2,3 baravardan ko‘proq oshgan. Shu davrda trenerlar soni 12 nafardan 28 nafarga ko‘paygan, oliy ma’lumotli trenerlar soni esa 1 nafardan 7 nafarga yetgan. Ushbu o‘zgarishlar tashkilot faoliyati ko‘lami ortganini ko‘rsatadi, biroq ko‘rsatkichlar o‘z-o‘zidan xizmat sifati yoki sport natijalari ham ayni darajada oshganini isbotlamaydi. Buning uchun qatnashuv davomiyligi, sport razryadlari, musobaqa natijalari, jarohatlar, murabbiylar yuklamasi va har bir sportchiga to‘g‘ri keladigan xarajatlar kabi indikatorlar ham kuzatilishi zarur.

Milliy statistika qo‘mitasining SIAT ma’lumotlar bazasida sport-ta’lim muassasalari guruh va seksiyalarida shug‘ullanuvchilar soni 2024-yilda 527618 nafar, 2025-yilda 486510 nafar deb qayd etilgan [1]. Hisob-kitob bo‘yicha kamayish 41108 nafarni yoki taxminan 7,8 foizni tashkil etadi. Ushbu ko‘rsatkichni ehtiyotkorlik bilan talqin qilish lozim: u sport maktablaridagi alohida bir tashkilot natijasi emas, respublika miqyosidagi umumlashtirilgan indikator bo‘lib, metodologik va ma’muriy hisobot qamrovidagi o‘zgarishlar ham hisobga olinishi kerak. Shunga qaramay, kontingent dinamikasini muntazam tahlil qilish va hududlar kesimida farqlarni aniqlash zarurligini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston Sport vazirligining 2025-yil 3-yanvardagi axborotida ERP Sport tarkibidagi “Sport tadbirlari” quyi tizimi sport-ta’lim muassasalari, federatsiyalar va boshqa tashkilotlarda respublika hamda xalqaro musobaqalar va o‘quv-mashg‘ulot yig‘inlarini tashkil etish uchun joriy etilgani qayd etilgan. Elektron talabnomalarni tadbirdan kamida 25 kalendar kun oldin yuborish, hisobotlarni esa tadbirdan keyin uch ish kuni ichida topshirish talabi jarayonlarni standartlashtirishga xizmat qiladi [2]. 2025-yil may oyida Sport vazirligida ERP Sport ma’lumotlarini to‘liq qamrab olish, musobaqa buyruqlari, kalendar rejalar, sportchilar natijalari va terma jamoalar haqidagi axborotlarni tizimga kiritish bo‘yicha o‘quv-seminar o‘tkazilgani ham platformadan foydalanish ko‘nikmalarini rivojlantirish dolzarbligini tasdiqlaydi [3].

ERP Sport platformasining amaliy ahamiyati sport maktabining turli faoliyat

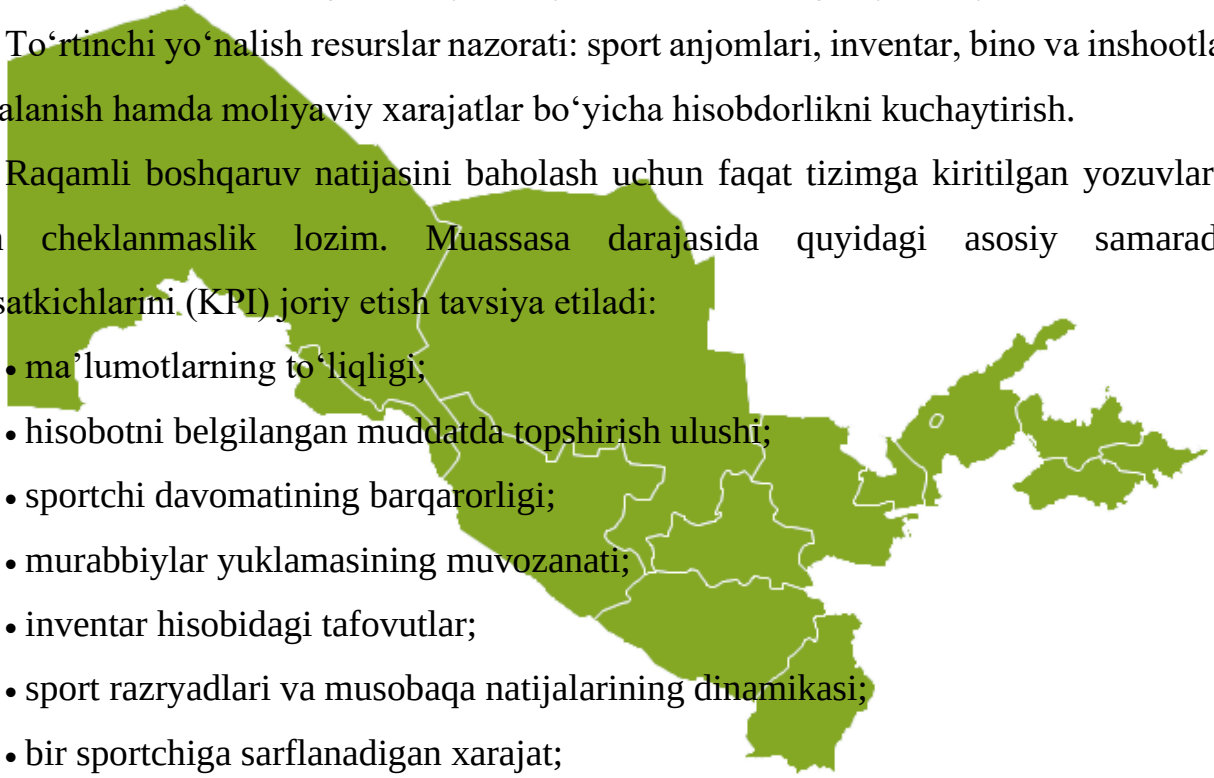
yo‘nalishlarini yagona axborot oqimiga birlashtirish imkoniyatida namoyon bo‘ladi.

Birinchi yo‘nalish sportchi profili: ro‘yxatga olish, sport turi, yosh guruhi, davomat, sport razryadi, musobaqa natijasi va tibbiy ruxsat bilan bog‘liq ma’lumotlarni izchil yuritish.

Ikkinchi yo‘nalish trenerlar salohiyati va yuklamasi: malaka, guruhlar soni, mashg‘ulot soatlari, qayta tayyorlash va malaka oshirish ma’lumotlarini solishtirish.

Uchinchi yo‘nalish musobaqa boshqaruvi: kalendar reja, elektron talabnoma, buyruq, ishtirokchilar ro‘yxati, natijalar va yakuniy hisobotlarni bir jarayonda yuritish.

To‘rtinchi yo‘nalish resurslar nazorati: sport anjomlari, inventar, bino va inshootlardan foydalanish hamda moliyaviy xarajatlar bo‘yicha hisobdorlikni kuchaytirish.

Raqamli boshqaruv natijasini baholash uchun faqat tizimga kiritilgan yozuvlar soni bilan cheklanmaslik lozim. Muassasa darajasida quyidagi asosiy samaradorlik ko‘rsatkichlarini (KPI) joriy etish tavsiya etiladi:

- ma’lumotlarning to‘liqligi;
- hisobotni belgilangan muddatda topshirish ulushi;
- sportchi davomatining barqarorligi;
- murabbiylar yuklamasining muvozanati;
- inventar hisobidagi tafovutlar;
- sport razryadlari va musobaqa natijalarining dinamikasi;
- bir sportchiga sarflanadigan xarajat;
- foydalanuvchilar murojaatlarini ko‘rib chiqish muddati.

KPIlar oyma-oy kuzatilib, chorak yakunida rahbariyatning boshqaruv qarorlari bilan bog‘lanishi kerak.

Bunda raqamlashtirishning tashkiliy shartlari ham muhim. Xodimlar uchun muntazam amaliy o‘quv mashg‘ulotlari, ma’lumot kiritish bo‘yicha yagona reglament, mas’uliyat taqsimoti, kirish huquqlarini boshqarish, zaxira nusxa yaratish va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish mexanizmlari belgilanmasa, platformaning texnik imkoniyatlari kutilgan samarani bermasligi mumkin. Sportchi salomatligi va voyaga yetmaganlar haqidagi ma’lumotlarga alohida ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo‘lish zarur.

Tahlil sport maktablari faoliyati kengayib borayotgan sharoitda boshqaruvni raqamli

integratsiyalash zarurligini ko‘rsatadi. Zangiota tumani 2-son sport maktabi misolida kontingent va trenerlar sonining o‘sishi ma’lumotlarni tezkor qayta ishlash hamda nazoratni tizimlashtirishga bo‘lgan ehtiyojni kuchaytiradi. Respublika miqyosidagi 2025-yil statistikasi esa sport-ta’lim muassasalarida shug‘ullanuvchilar dinamikasini muntazam kuzatish muhimligini ko‘rsatadi.

Amaliy jihatdan, sport maktablarida ERP Sport ma’lumotlarini yagona standartda yuritish, har bir jarayon uchun mas’ul xodim va muddatni belgilash, KPIlar panelini shakllantirish, hisobotlar va sport natijalarini o‘zaro bog‘lash, xodimlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish, ma’lumotlar sifati va axborot xavfsizligi bo‘yicha ichki nazoratni joriy etish taklif etiladi. Ushbu choralar elektron tizimni ma’muriy hisobot vositasidan sport maktabining samaradorligini boshqarishga xizmat qiluvchi analitik muhitga aylantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. Sport-ta’lim muassasalari guruh (seksiya)larida shug‘ullanuvchilar soni. SIAT ma’lumotlar bazasi; yangilangan: 25.08.2026. https://siat.stat.uz/data/4070/.

2. O‘zbekiston Respublikasi Sport vazirligi. “Sport tadbirlari” axborot tizimi tajriba-sinov tariqasida joriy etildi. 03.01.2025. https://gov.uz/oz/sport/news/view/31834.

3. O‘zbekiston Respublikasi Sport vazirligi. ERP Sport yagona elektron boshqaruv tizimidan foydalanish bo‘yicha o‘quv-seminar. 01.05.2025. https://gov.uz/oz/sport/news/view/50958.